

Εξετάζοντας την πολιτική της Κίνας διαπιστώνουμε ότι η υποστήριξη που παρέχει προς τη Ρωσία έχει ως γνώμονα αποκλειστικά την προώθηση των δικών της γεωπολιτικών παγκόσμιων συμφερόντων προσπαθώντας να ισορροπήσει αντίρροπες δυνάμεις. Για παράδειγμα από τη μία πλευρά η Κίνα παρέχει υποστήριξη στη Ρωσία αλλά ταυτόχρονα δεν επιθυμεί να έρθει αντιμέτωπη με τις 141 χώρες/ μέλη του ΟΗΕ που καταδίκασαν την επιθετική εισβολή. Έτσι η συμπεριφορά της χαρακτηρίζεται **από αποχρώσεις ουδετερότητας** όπως και της Ινδίας, παρά κατηγορηματικής υποστήριξης. Προβάλλει αιτήματα σεβασμού των δικαιωμάτων των αμάχων στην Ουκρανία και την ανάγκη χρήσης διπλωματικών μέσων για την εξεύρεση ειρηνευτικών λύσεων.

Η Κίνα προσπαθεί να ισορροπήσει δυνάμεις που μακροπρόθεσμα θα τη φέρουν σε αντίθεση με τη Ρωσία. Ο κινέζος πρόεδρος Σι προτείνει την εφαρμογή **της αρχής της εθνικής κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας των κρατών. Πως αυτό δεν έρχεται σε αντίθεση με τις επιδιώξεις του Πούτιν που μάχεται για τον κατακερματισμό της Ουκρανίας και την προσάρτηση εδαφών της;**

Ο Σι προτείνει επί πλέον τήρηση των αρχών του χάρτη του ΟΗΕ από την παγκόσμια κοινότητα και ακόμα την ενίσχυση όλων των προσπαθειών που ευνοούν την ειρηνική διευθέτηση των όποιων συγκρούσεων. Η πολιτική αυτή μακροπρόθεσμα έρχεται σε αντίθεση με τις επιδιώξεις Πούτιν που δεν διστάζει να απειλεί τη Δύση με χρήση πυρηνικών όπλων στην περίπτωση που αντιληφθεί ότι κινδυνεύει με οποιονδήποτε τρόπο η ακεραιότητα της Ρωσίας. Η Κίνα αντίθετα έχει δηλώσει ότι θα κάνει χρήση μόνο όταν δεχθεί πυρηνικό πλήγμα.

Ταυτόχρονα τοποθετείται υπέρ της Ρωσίας λέγοντας ότι οι δυτικοί θα πρέπει να πάρουν σοβαρά υπόψη τους τις ανησυχίες της **για την εθνική της ασφάλεια**, υπονοώντας ότι η περικύκλωση της από το ΝΑΤΟ είναι αυτή που πυροδοτεί την επιθετική της πολιτική. Ο κινέζος πρόεδρος προσπαθεί να δημιουργήσει ένα πεδίο ισορροπιών μεταξύ Ρωσίας και Δύσης με γνώμονα την κινεζική επέκταση παγκοσμίως και της Ευρώπης συμπεριλαμβανομένης.

Η πολιτική της Κίνας δεν υπάρχει αμφιβολία ότι είναι ρεαλιστική και αποτελεσματική. Εκπορεύεται δε από τις οικονομικές και γεωπολιτικές σχέσεις που έχει αναπτύξει μέσα στα χρόνια τόσο με τη Δύση όσο και με ολόκληρο το κόσμο. Επίσης δεν ξεχνά ότι τα

τελευταία 45 χρόνια η οικονομική πολιτική που ξεκίνησε με τον Τενγκ Σιαο Πιγκ, προσέλκυσε τεράστιες επενδύσεις δυτικών εταιριών που δημιούργησαν μεγάλα κύματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Αν εξετάσει κανείς τις εμπορικές σχέσεις της Κίνας με τη Δύση και με εκείνες της Ρωσίας θα κατανοήσει αμέσως τον πολιτικό ρεαλισμό του Σι. (βλ. Σχήμα).

Το συνολικό εμπόριο της Κίνας με την Ευρωπαϊκή Ένωση ανέρχεται στα 950 δις δολάρια, το 2022. Από αυτό τα 600 δις αφορούν στις εξαγωγές της Κίνας και τα 350 δις στις εισαγωγές.

Με τις ΗΠΑ το συνολικό εμπόριο είναι λίγο μικρότερο και φθάνει στο ύψος των 730 δις. Από αυτό οι εξαγωγές είναι περίπου 580 δις και οι εισαγωγές 150 δις. Στο σύνολο τους οι εμπορικές συναλλαγές για ένα έτος της Κίνας με τον δυτικό κόσμο ανέρχονται στο γιγαντιαίο ποσό των 1 τρις και 680 δις δολαρίων. Δηλαδή μόνο με τη Δύση η αξία των εμπορικών συναλλαγών ξεπερνάει το 10% του ΑΕΠ. Και οι αξίες αυτές αφορούν μόνο στο πραγματικό εμπόριο των αγαθών και υπηρεσιών. Αν προσμετρηθούν και οι επενδύσεις της Κίνας σε αμερικανικά και ευρωπαϊκά χρηματοοικονομικά προϊόντα τότε η κατάσταση παύει πλέον να μπορεί να απεικονιστεί με απλές εξισώσεις.

Από την άλλη πλευρά το συνολικό εμπόριο με τη Ρωσία ανέρχονταν μόλις στα 120 δις δολάρια. Από τα οποία οι εξαγωγές της Κίνας προς τη Ρωσία ήταν 50 δις δολάρια και οι εισαγωγές 70 δις. Φυσικά και τα εμπορικά πλεονάσματα της Κίνας με τη Δύση μπορούν άνετα να αντισταθμίσουν τα εμπορικά ελλείμματα με την Ρωσία.

Οι εισαγωγές της Κίνας από την Ρωσία αφορούν κυρίως στο πετρέλαιο και στο φυσικό αέριο. Και τούτο γιατί η Ρωσία μειώνει κατά 30 δολάρια το βαρέλι πετρελαίου προς τη Κίνα και Ινδία σε σχέση με την τιμή του προς την Ευρώπη. Από την άλλη η Κίνα καλύπτει μόνο το 20% των αναγκών της από το ρωσικό πετρέλαιο. Οι εμπορικές συναλλαγές τους εκτελούνται λιγότερο σε δολάρια και πολύ περισσότερο σε γουάν και ρούβλια. Σε σχέση με το '21 οι συναλλαγές σε εθνικά νομίσματα αυξήθηκαν κατά 61 φορές το '22. Μεγάλες ρωσικές εταιρίες έχουν εκδώσει ομόλογα σε γουάν αξίας πάνω από 40 δις ή 5,7δις ευρώ.

Είναι φανερό ότι οι οικονομικές σχέσεις της Κίνας με τη Δύση συνολικά είναι μεγαλύτερης αξίας από εκείνη με τη Ρωσία. **Υπάρχουν αντικειμενικοί περιορισμοί για τον κινέζο πρόεδρο που αν τους παραβιάσει τότε θα πληρώσει υψηλό τίμημα**

. Κάτω απ' αυτή τη πραγματικότητα μπορεί να εξηγηθεί γιατί η Κίνα εφαρμόζει πολιτική διακριτής ουδετερότητας σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία και επιμένει στην εξεύρεση διπλωματικής και ειρηνικής λύσης.

Όμως αν φύγουμε από το οικονομικό επίπεδο και εισέλθουμε **στο γεωπολιτικό** τότε η Κίνα έχει καθαρά συμφέροντα να τίθεται με την πλευρά του καθεστώτος Πούτιν. Και γιατί η αντικατάσταση του Πούτιν με ένα φιλοδυτικό ηγέτη θα της στερούσε μεγάλη επιρροή και γιατί κατά την εκτίμηση της ένας παρατεταμένος πόλεμος στην Ουκρανία αποδυναμώνει την ευρωπαϊκή ισχύ, και δυναμώνει το διεθνές ρόλο ο οποίος δεν αποκλείεται να είναι και διαμεσολαβητικός για την εξεύρεση λύσης. Ο Εμμανουέλ Μακρόν έχει ταχθεί υπέρ μιας τέτοιας πολιτικής με ανάληψη υποχωρήσεων και από τις δύο αντιμαχόμενες πλευρές. Για παράδειγμα η Ρωσία θα διατηρήσει τις Ρωσόφωνες περιοχές της Ουκρανίας αλλά **θα δεχθεί την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο ΝΑΤΟ.**

Από την άλλη πλευρά και οι ΗΠΑ με δαπάνη που ξεπερνά τα 850 δις δολάρια βοηθούν τους Ουκρανούς να ανταπεξέλθουν στην ρωσική επίθεση αλλά φαίνεται πως η δαπάνη αυτή δεν είναι αρκετή. Ωστόσο επικεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στα ευρωπαϊκά εδάφη και όχι στις διαμάχες στον Ειρηνικό / Ινδικό και κυρίως στο πρόβλημα της Ταϊβάν. Η εξέλιξη αυτή ενισχύει τα σχέδια του Πεκίνου ως προς την γεωστρατηγική του αποτελεσματικότητα.

Για την μεταβολή των συνθηκών που ευνοούν την αποτελεσματικότητα της Κίνας στο διεθνή χώρο πολλοί στις ΗΠΑ και ορισμένοι στην Ευρώπη προτείνουν **την επιβολή κυρώσεων** και στην Κίνα. Κάτι τέτοιο όσο και αν φοβίσει τους Κινέζους θα περιπλέξει την ήδη πολύπλοκη κατάσταση. Θα ενταθεί ο εμπορικός πόλεμος που έχει σχεδιάσει η Αμερική, θα μειωθεί το διεθνές εμπόριο και θα υψωθούν αναχώματα στις παγκόσμιες αγορές. Τα εισοδήματα κυρίως στο Νότο θα μειωθούν αφού θα μειωθούν και οι οικονομικές δραστηριότητες και νέα μεγάλα κύματα μεταναστών θα αναζητήσουν διέξοδο στις δυτικές χώρες.

Είναι σαφές από τα ανωτέρω ότι η εμπόλεμη κατάσταση στην Ουκρανία πλήττει περισσότερο την Ευρώπη παρά τις ΗΠΑ και τη Κίνα. Είναι επίσης σαφές ότι η σχέση Ρωσίας / Κίνας είναι ετεροβαρής. Συν τω χρόνω η Ρωσία κινδυνεύει **να μετατραπεί σε δορυφόρο της Κίνας**

γιατί αυτή προσφέρει αγορές που απορροφούν τα ρωσικά ενεργειακά προϊόντα. Κατά συνέπεια το συμφέρον της Ρωσίας είναι να δεχθεί ένα δημιουργικό συμβιβασμό που θα της εξασφαλίσει την επιστροφή στις ευρωπαϊκές αγορές. Όσο για τη Κίνα θα θεωρηθεί πολύ ριψοκίνδυνο να

εγκαταλείψει τα πυκνά δίκτυα των εμπορικώ ν συναλλαγώ ν με τη Δύση προς χάριν της φιλίας του Σι με τον Πούτιν.

Οι επιπτώσεις του πολέμου όμως για την Ευρώπη είναι δυσβάστακτες. Το υψηλό ενεργειακό κόστος ευθύνεται για τον υψηλό πληθωρισμό και αυτός για την σύσφιξη της δημοσιονομικής πολιτικής. Αυτό μειώνει τους ρυθμούς ανάπτυξης του ΑΕΠ πλήττοντας τα μικρομεσαία στρώματα και αυξάνει τους κινδύνους ανάδειξης και κυριαρχησης πολιτικών δυνάμεων που τίθενται κατά της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Δυστυχώς όμως η ηγεσία της Ευρώπης αντί να ακολουθήσει πολιτική ισορροπημένης λύσης του ουκρανικού ζητήματος έχει σχεδόν ταυτισθεί με την πολιτική των ΗΠΑ. Αν όμως το ουκρανικό ζήτημα γίνεται ένα εργαλείο χρήσης για να δοθεί τελική διευθέτηση στο αίτημα των Bricks για ένα ισότιμο πολυπολικό κόσμο τότε και τα κριτήρια και τα κίνητρα αλλάζουν εκ θεμελίων.

Κουρματζής Θάνος

Οικονομολόγος / Στατιστικός / Συγγραφέας.

thanosko@yahoo.com

